

Список використаних джерел:

1. Матрос О.М. Аналіз інвестиційної діяльності підприємств: теорія та методологія: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. К., 2011. 20 с.
2. Кравченко К.В. Інвестиційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення (на прикладі підприємств добувної промисловості): автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08; ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана». К., 2011. 15 с.
3. Зам'ятіна Н.В. Оцінка інвестиційної активності сільськогосподарських підприємств. Інноваційна економіка. 2014. Вип. 5. С. 91–96.
4. Самодурова Д.А. Теоретичні аспекти інвестиційної активності підприємств. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/127429/15-Samodurova.pdf?sequence=1>.
5. Выборова Е.Н., Салыхова Е.А. Методологические аспекты финансового анализа: особенности оценки инвестиционной активности организаций. Аудитор. 2013. Вип. 11. С. 64–68.
6. Финансовый менеджмент: теория и практика: учебник / под ред. Е.С. Стояновой; 5-е изд., перераб. и доп. М.: Перспектива, 2001. 656 с.

УДК 336.741.236:338.45

Швец Ю.О.,
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Запорізький національний університет

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Швец Ю.О. Управление грошовыми потоками від операційної діяльності промислових підприємств: чинники впливу та напрями вдосконалення. У статті проаналізовано теоретичні основи та особливості управління грошовими потоками на підприємствах. Виокремлено основні зовнішні та внутрішні фінансові чинники впливу на грошові потоки від операційної діяльності підприємства. Здійснено аналіз господарської діяльності підприємств України. Проведено дослідження грошових потоків промислових підприємств у розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Запропоновано основні напрями поліпшення управління грошовими потоками від операційної діяльності на промислових підприємствах.

Ключові слова: грошові потоки, управління грошовими потоками, чистий грошовий потік, операційна діяльність, внутрішні чинники, зовнішні чинники, промислові підприємства.

Швец Ю.А. Управление денежными потоками от операционной деятельности промышленных предприятий: факторы влияния и направления совершенствования. В статье проанализированы теоретические основы и особенности управления денежными потоками на предприятиях. Выделены основные внешние и внутренние финансовые факторы влияния на денежные потоки от операционной деятельности предприятия. Осуществлен анализ хозяйственной деятельности предприятий Украины. Проведено исследование денежных потоков промышленных предприятий в разрезе операционной, финансовой и инвестиционной деятельности. Предложены основные направления улучшения управления денежными потоками от операционной деятельности на промышленных предприятиях.

Ключевые слова: денежные потоки, управление денежными потоками, чистый денежный поток, операционная деятельность, внутренние факторы, внешние факторы, промышленные предприятия.

Shvets Y.O. Management of cash flows from operating activities of industrial enterprises: factors of influence and directions of improvement. The article analyzes the theoretical bases and peculiarities of cash flow management at enterprises. The main external and internal financial factors of influence on cash flows from operating activity of the enterprise are distinguished. The analysis of economic activity of enterprises of Ukraine is carried out. The research of cash flows of industrial enterprises in the context of operational, financial and investment activity was conducted. The main directions of improvement of cash flow management from operating activities at industrial enterprises are offered.

Key words: cash flows, cash flow management, net cash flow, operating activity, internal factors, external factors, industrial enterprises.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення функціонування та розвиток промислових підприємств пов'язані з рухом грошових коштів, залученням вну-

трішніх та зовнішніх інвестиційних ресурсів. Проведення дослідження процесу та механізму грошових потоків є важливим елементом у діяльності всіх

суб'єктів господарювання, адже саме це визначає ефективність їхнього функціонування. За умови здійснення управління грошовими потоками можливо більш раціонально й економічно використовувати ресурси підприємства, налагодити його виробничо-господарську діяльність. Окрім того, здійснення своєчасного управління грошовими потоками від операційної діяльності на підприємстві дасть змогу провести прогнозування вхідних грошових надходжень, оцінити можливість надходження доходів у майбутніх періодах, раціонально використовувати наявні ресурси, спланувати процес виробництва продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сутності грошових потоків підприємства, методів управління грошовими потоками наведено в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Важливий внесок у дослідження означених питань зробили такі економісти, як Н.С. Барабаш, М.О. Никонович [1], Г.В. Кошельок [2], Л.О. Лігоненко [3], О.Є. Майборода, О.В. Майборода, О.В. Реплюк [4], О.О. Олійник [5], А.М. Поддєрьогін, Я.І. Невмержицький [7], О.Р. Сергєєва [8], М.Ю. Чік [9], В. Ясишена [10], які досліджували саме методи та чинники впливу та управління грошовими потоками на підприємстві. Незважаючи на вагомий внесок дослідників, не вироблено єдиного підходу до визначення методів оцінки та чинників впливу на грошові потоки. Також невирішеним питанням є визначення напрямів поліпшення управління грошовими потоками від операційної діяльності на промислових підприємствах, що підтверджує актуальність дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз наявних підходів учених до визначення поняття «грошовий потік», визначення основних чинників впливу на формування грошових потоків від операційної діяльності, дослідження грошового потоку від операційної діяльності на підприємствах та розроблення напрямів удосконалення управління грошовими потоками.

Виклад основного матеріалу. Одна з найголовніших умов стабільності підприємства та його фінансового стану – раціональне використання грошових надходжень. Якщо на підприємстві відсутні мінімально

необхідні запаси грошових ресурсів, то це свідчить про наявні фінансові труднощі. Водночас наявність значного обсягу цих коштів свідчить про неефективне їх використання у діяльності підприємства. Раціональне і правильне використання грошових коштів забезпечує безперервність функціонування підприємства, своєчасне виконання планів, реалізацію продукції, розподіл прибутку, залучення інвестиційного капіталу, що здійснює позитивний вплив на рентабельність та ліквідність, рівень фінансової стійкості. Своєю чергою, підвищення ефективності управління грошовими потоками від операційної діяльності має велике значення для зростання обсягів виробництва та збуту продукції, задоволення потреб покупців, погашення заборгованості, налагодження функціонування, зростання потужності підприємства.

Сьогодні немає єдиного підходу до визначення дефініції «грошовий потік». Проте більшість учених стверджує, що грошовий потік складається з двох основних складників: «гроші» являють собою саме економічну категорію та «потік» являє собою якісну ознаку грошей. Для точного визначення терміну «грошовий потік» слід урахувувати ознаки цих двох складових. Було проведено дослідження наявних підходів науковців до визначення сутності поняття «грошовий потік», які згруповано в табл. 1.

На основі аналізу різних точок зору із приводу визначення поняття «грошовий потік» виникає необхідність уточнення цього поняття. Варто відзначити, що грошовий потік – це безперервний рух грошових коштів, що є передумовою ефективного функціонування та розвитку підприємства та який відображає рух грошових надходжень, витрат, а також зазнає впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, загроз, ризиків, дає змогу оцінити ймовірність банкрутства.

Доцільно зазначити про важливість урахування чинників, які впливають на зміну грошового потоку. Вони можуть бути класифіковані за різними ознаками, але основна класифікаційна ознака – поділ на внутрішні і зовнішні чинники.

Багато науковців наводять безліч різних чинників впливу, але нині єдиний підхід відсутній. Провівши

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «грошовий потік»

Вчений	Сутність поняття
І.О. Бланк	Грошовий потік – це сукупність розподілених надходжень і виплат грошових коштів протягом деякого періоду, який виникає у процесі господарської діяльності та пов'язаний із ризиком.
В. Бочаров	Грошовий потік – це рух грошових коштів, який спрямований до нуля, адже негативний результат діяльності підприємства повинен компенсуватися позитивним для уникнення ситуації банкрутства.
Є. Брігхем	Грошовий потік – це чисті грошові кошти, що надходять на підприємство чи витрачаються протягом установленого періоду.
О. Дзюблук	Грошовий потік – це основне джерело покриття наявної заборгованості та спосіб оцінки рівня кредитоспроможності.
Л.О. Лігоненко та Г.В. Ситник	Грошовий потік – це система розподілених у часі надходжень та витрат грошових коштів у процесі господарської діяльності підприємства, які супроводжують рух вартості.
А.М. Поддєрьогін	Грошовий потік є послідовністю розподілених у часі подій, які пов'язані з процесом зміни власника грошових коштів у зв'язку з виконанням договірних зобов'язань між економічними агентами.
В. Ясишена	Грошовий потік – це надходження і витрати грошових коштів та їхніх еквівалентів у процесі господарської діяльності, рух яких пов'язаний із чинниками часу, простору, ризику.

Джерело: розроблено автором на основі [3; 5; 7–10]

аналіз чинників, які наводять вчені, доцільно виокремити основні чинники впливу на управління грошовим потоком від операційної діяльності (табл. 2).

Наведені чинники безпосередньо впливають на грошові потоки підприємства та є необхідними для створення інформаційної оперативної бази. Розглянемо більш детально кожен із чинників формування грошових потоків від операційної діяльності. Зовнішні чинники:

1. Фінансова політика. Її вплив проявляється у стимулюванні підприємницької активності, обмеженні монополізму, регулюванні конкуренції, розробленні порядку організації антикризового управління.

2. Стан фінансової системи. Вона пов'язана зі змінами у фінансовій системі держави.

3. Податкова політика держави. Будь-які зміни у податковому законодавстві позитивно або негативно впливають на грошові потоки підприємства.

4. Кредитна політика. Вхідний грошовий потік формується, коли підприємство бере кредит, а вихідний – коли віддає.

5. Здійснення розрахункових операцій. Організація розрахунків підприємства, які беруть участь у розрахунках за реалізовані продукцію, товари або послуги.

6. Цільове фінансування або довгострокові безвідсоткові позики. Цей чинник формує чистий вхідний грошовий потік.

До внутрішніх чинників належать:

1. Фінансова стратегія підприємства. Вибір підходу до управління фінансами підприємства визначає порядок залучення коштів із різних джерел і витрачання коштів за різними напрямками.

2. Необхідність інвестицій. Саме вони слугують підґрунтям для розширення виробничих можливостей, забезпечення конкурентоспроможності, зменшення витрат.

3. Залучення інвесторів. Інвестиційно привабливе підприємство завжди матиме своїх інвесторів, що дасть змогу мати додатковий капітал, сформує вхідний грошовий потік.

4. Амортизаційна політика підприємства. Цей чинник суттєво впливає на обсяг надходження грошових коштів шляхом поліпшення виробництва товарів.

5. Тривалість фінансового циклу. Управління цим чинником призводить до можливості впливу на всі види діяльності підприємства.

6. Система розрахунків із контрагентами. За допомогою передоплати або авансу формуються як вхідні, так і вихідні грошові потоки.

7. Ризик грошових потоків. Здійснюючи свою діяльність, підприємство завжди йде на ризики, тому для їх уникнення необхідно ефективно управляти грошовими потоками.

8. Платоспроможність підприємства. Для підтримки платоспроможності підприємства повинні бути збалансовані позитивні та негативні грошові потоки.

9. Вартість капіталу. Грошові потоки являють собою механізм регулювання можливої майбутньої вартості капіталу.

10. Забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, що здійснюється на умовах самофінансування, кредитування та бюджетного фінансування.

11. Рівень управління дебіторською заборгованістю та виробничими запасами. Для кожного підприємства важливо мати надійних покупців, а через це й їх здатність сплачувати дебіторську заборгованість, яка є елементом формування вхідних потоків підприємства.

12. Регулювання діяльності підприємства на рівні підрозділів, що дасть змогу підвищити ефективність використання та розподілу грошових потоків від операційної діяльності.

Отже, чинники впливу на процес управління грошовими потоками від операційної діяльності мають велике значення для подальшого ефективного використання грошових потоків та діяльності підприємства.

Далі було проведено аналіз основних складників операційного грошового потоку на підприємствах України [6]. Найбільш вагому частину грошових надходжень на підприємствах займає виручка від реалізації продукції – прибуток від основної операційної діяльності. За результатами аналізу динаміки доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за період 2013–2015 рр. спостерігається позитивна тенденція до зростання (табл. 3). З даних табл. 3 видно, що за досліджуваним показником у 2015 р. спостерігається позитивний приріст доходів за всіма видами економічної діяльності, крім підприємств, пов'язаних із будівництвом, діяльністю у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку. Найбільший темп приросту за 2015 р. відзначений у таких галузях економіки, як фінансова та страхова діяльність (93,1%),

Таблиця 2

Чинники впливу на грошові потоки від операційної діяльності підприємства

Зовнішні	Внутрішні
Фінансова політика	Фінансова стратегія підприємства
Стан фінансової системи	Необхідність інвестицій
Податкова політика держави	Залучення інвесторів, податковий тягар
Кредитна політика	Амортизаційна політика підприємства
Здійснення розрахункових операцій	Тривалість фінансового циклу
Цільове фінансування або довгострокові безвідсоткові позики	Система розрахунків з контрагентами
	Ризик грошових потоків
	Платоспроможність підприємства
	Вартість капіталу
	Забезпечення підприємства фінансовими ресурсами
Законодавча база	Рівень управління дебіторською заборгованістю та виробничими запасами
	Регулювання діяльності підприємства на рівні підрозділів

Джерело: розроблено автором на основі [4; 7; 10]

**Склад і структура доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
за видами економічної діяльності за період 2013–2015 рр., млрд. грн.**

Показники	2013 р.	У % до підсумку	2014 р.	У % до підсумку	2015 р.	У % до підсумку
усього	4334453,1	100	4459702,2	100	5716431,0	100
в тому числі						
сільське, лісове та рибне господарство	166277,9	3,84	220163,3	4,94	372033,4	6,5
промисловість	1493850,1	34,46	1567714,0	35,15	1917185,6	33,54
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1782399,7	41,12	179659,9	4,03	2159334,2	37,77
будівництво	144765,8	3,34	154619,0	3,47	150540,5	2,63
транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	224523,5	5,18	223068,4	5,00	322291,2	5,64
тимчасове розміщування й організація харчування	30322,4	0,7	22684,6	0,51	29069,3	0,51
інформація та телекомунікації	94278,2	2,17	105689,6	2,37	141479,6	2,47
фінансова та страхова діяльність	93696,0	2,16	60149,8	1,35	236454,9	4,14
операції з нерухомим майном	61518,0	1,42	66412,9	1,49	90298,1	1,58
професійна, наукова та технічна діяльність	164737,8	3,8	159753,4	3,58	206687,6	3,61
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	41498,1	0,96	46479,2	1,04	57318,1	1,00
освіта	2490,4	0,06	2353,3	0,052	3101,7	0,054
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	10881,7	0,25	9356,2	0,21	12991,0	0,23
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	13956,9	0,32	17089,7	0,38	6955,5	0,12
надання інших видів послуг	9256,6	0,21	8508,9	0,19	10690,3	0,19

Джерело: розроблено автором на основі [6]

сільське, лісове та рибне господарство (68,9%), транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність (44,4%), інформація та телекомунікації (33,8%), промисловість (22,3%).

У цілому дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2014–2015 рр. збільшився на 28,2%, а за період 2013–2015 рр. – на 31,8%.

Аналіз структури доходу від реалізації продукції за 2015 р. показує, що найбільшу питому вагу в загальній сумі доходу займають доходи за такими видами діяльності: промисловість – 33,5%; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 37,77%; сільське, лісове та рибне господарство – 6,5%; транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність – 5,6%.

Під час формування операційних грошових потоків слід ураховувати те, що підприємства продають частину товарів в кредит, тому для визначення суми коштів на майбутнє доцільно враховувати дебіторську заборгованість. Протягом 2013–2015 рр. спостерігається стійка тенденція зростання дебіторської заборгованості підприємств України. До кінця 2014 р. цей показник становив 3 151 253 млн. грн. і збільшився порівняно з 2013 р. на 17,2%, що в абсолютному вираженні становить 461 914,8 млн. грн. У 2015 р. спостерігається прискорення темпів зростання дебіторської заборгованості (на 30,5%), що в абсолютному вираженні становить 963 650,2 млн. грн. відносно 2014 р.

У цілому за період 2013–2015 рр. дебіторська заборгованість суб'єктів господарювання збільшилася на 53% (1 425 565 млн. грн.).

Протягом 2013–2015 рр. спостерігається стрімке зростання кредиторської заборгованості підприємств України. До кінця 2014 р. показник кредиторської заборгованості становив 1 733 245 млн. грн. і зменшився порівняно з аналогічним періодом попереднього року на 20%, що в абсолютному вираженні становить 436 605,8 млн. грн. У 2015 р. спостерігається прискорення темпів зростання кредиторської заборгованості порівняно з аналогічним періодом попереднього року – на 26%, що в абсолютному вираженні становить 463 018,4 млн. грн. У цілому за період 2013–2015 рр. дебіторська заборгованість підприємств України коливалася, адже в 2014 р. цей показник різко впав, але в 2015 р. наздогнав показники 2013 р., що є досить негативним явищем для економіки України.

Наявність значних обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості свідчить про погіршення фінансової ситуації на підприємствах України, а також про недосконалість системи розрахунків із поставачками та покупцями. Збільшення дебіторської заборгованості слід розглядати, з одного боку, як можливе збільшення грошових надходжень, а з іншого – як відволікання коштів із господарського обігу, що заважає ефективному використанню грошових потоків підприємств. Збільшення кредиторської заборгованості свід-

Динаміка показників операційної діяльності підприємств України за 2013–2015 рр., млн. грн

Показники	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції та чисті зароблені страхові премії	738039,9	4851347,5	5164124,3
Інші операційні доходи	53528,3	452885,2	731429,6
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	1452601,3	1700956,6	2105172,1
Операційні витрати	781765,2	5429283,7	5849212,3
Поточні зобов'язання	2448985,8	2358541,4	2936220,2
Дебіторська заборгованість	2689338,2	3151253,0	4114903,2

Джерело: розроблено автором на основі [6]

чить про неефективне використання наявних грошових ресурсів та невміння ними управляти.

Було проведено аналіз показників вхідного та вихідного грошового потоку від операційної діяльності на основі даних табл. 4.

Найбільший вплив на формування доходів від операційної діяльності підприємства здійснюють чистий дохід від реалізації продукції та чисті зароблені страхові премії, які характеризують суму грошових надходжень підприємства без урахування непрямих податків та інших вирахувань із доходу. Спостерігається позитивна динаміка зростання даного показника в 2014–2015 рр. Так, у 2015 р. чистий дохід від реалізації продукції становив 5 164 124,3 млн. грн., що на 312 776,8 млн. грн. більше, ніж у попередньому році. За період 2013–2015 рр. інші операційні доходи збільшилися на 667 901,3 млн. грн. Слід відзначити, що грошовий потік від операційної діяльності підприємств України під впливом динаміки проаналізованих показників у період 2013–2015 рр. характеризується скороченням вхідних і збільшенням вихідних потоків грошових коштів та їх еквівалентів. У 2013–2015 рр. відбувається одночасне збільшення як сум надходжень, так і сум вибуття грошових коштів суб'єктів господарювання України.

У ході проведеного аналізу руху грошових коштів підприємств було з'ясовано, що у їхній фінансовій діяльності сформувалася низка проблем, які мають вплив не тільки на фінансовий результат, а й на складники грошового потоку від операційної діяльності, тому для вирішення цих проблем необхідно розробити напрями поліпшення управління грошовими потоками. До основних напрямів удосконалення управління грошовими потоками від операційної діяльності необхідно віднести: впровадження системи всебічного оцінювання фінансового стану потенційних дебіторів, їхньої платоспроможності, термінів функціонування, диверсифікації клієнтів; визначення максимальної суми боргу в цілому та на одного клієнта, використання факторингових послуг; постійний моніто-

ринг грошових потоків підприємства, використання сучасних методів внутрішньо-фірмового планування; постійний контроль термінів оплати та дотримання графіків погашення заборгованості за товари, роботи, послуги; вдосконалення процедури обліку грошових коштів на підприємстві, інформаційного забезпечення та здійснення контролю й аналізу, планування і підготовки управлінських рішень; удосконалення методики аналізу грошових потоків у напрямі обґрунтування нормативних обмежень показників; підвищення рівня достовірності обліку грошових потоків підприємства і формування необхідної звітності; детальний аналіз грошових потоків за попередні роки; підвищення рівня контролю над грошовими потоками підприємства; врахування впливу чинників оточуючого середовища; зацікавленість підприємств у результатах діяльності.

Висновки. Таким чином, ефективне та успішне функціонування підприємства на ринку можливе за умови раціонального управління грошовими потоками. При цьому від урахування чинників оточуючого середовища залежить ефективність управління грошовими потоками від операційної діяльності, що дасть змогу оцінити зовнішні можливості та внутрішні резерви щодо формування грошових потоків. Варто зауважити, що від якості та результативності процесу управління грошовими потоками від операційної діяльності залежить не тільки фінансова стійкість підприємства, а й можливість його подальшого розвитку, досягнення високих фінансових результатів у довгостроковій перспективі. Запропоновані напрями поліпшення управління грошовими потоками дадуть змогу підвищити якість прийнятих управлінських рішень, а також ефективність використання фінансових ресурсів, ефективність виробництва, погасити наявні позики.

Подальші дослідження необхідно спрямувати на побудову організаційно-економічного механізму управління грошовими потоками від операційної діяльності підприємства за умови змінності ринкового середовища.

Список використаних джерел:

1. Барабаш Н.С., Никонович, М.О. Аналіз грошових потоків у системі фінансового менеджменту підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2010. № 2. Т. 2. С. 164–167.
2. Кошельок Г.В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства за допомогою ліквідного грошового потоку. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: II Міжнародна науково-практична конференція (Одеса, 26–27 вересня 2013 р.). Одеса: Атлант, 2013. С. 213–214.
3. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками: навчальний посібник Київ: КНТЕУ, 2005. 255 с.
4. Майборода О.С., Майборода О.В., Реплюк О.В. Напрями управління грошовими потоками підприємства. Економіка та суспільство. 2017. Вип. 10. С. 305–309. URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-10/17-stati-10/1073-majboroda-o-e-majboroda-o-v-replyuk-o-v> (дата звернення: 18.06.2018).

5. Олійник О.О. Логіко-структурна модель платіжного календаря в управлінні грошовими потоками підприємств АПК. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2010. № 1(9). С. 106–110.
6. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 18.06.2018).
7. Поддєрьогін А.М., Невмержицький Я.І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства. Фінанси України. 2007. № 11. С. 119–127.
8. Сергєєва О.Р. Сутність та основні аспекти управління грошовими потоками підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2017. Вип. 12. Ч. 2. С. 107–110.
9. Чік М.Ю. Підходи до управління грошовими потоками та їх облікова інтерпретація. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2015. Вип. 1(45). Т. 2. С. 134–139.
10. Ясишена В. Сутність грошових потоків підприємств та їх класифікація. Економічний аналіз. 2008. Вип. 2(18). С. 321–324.

УДК 65.014

Щербань О.Д.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Воровик Я.Ю.,
студентка,
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Щербань О.Д. Характеристика системи фінансового контролінгу на підприємстві. У статті визначено необхідність впровадження системи фінансового контролінгу на підприємстві з використанням внутрішніх чинників впливу шляхом розроблення та послідовної реалізації власної програми підвищення ефективності діяльності, а також урахування впливу на неї зовнішніх чинників. Підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання залежить від удосконалення інформаційного забезпечення управлінських функцій на базі використання сучасних програмних продуктів. Впровадження автоматизації управління оптимізує застосування системи фінансового контролінгу і підвищує ефективність подальшого її використання.

Ключові слова: фінансовий контролінг, система, ефективне управління підприємством, чинники, діяльність суб'єктів господарювання, програмне забезпечення, автоматизація управління.

Щербань Е.Д. Характеристика системы финансового контроллинга на предприятии. В статье обозначена необходимость введения системы финансового контроллинга на предприятии с использованием внутренних факторов влияния путем разработки и последовательной реализации собственной программы повышения эффективности деятельности, а также учета влияния внешних факторов. Повышение эффективности деятельности субъектов хозяйствования зависит от усовершенствования управленческих функций на основании использования современных программных продуктов. Внедрение автоматизации управления оптимизирует использование системы финансового контроллинга и повышает эффективность дальнейшего ее использования.

Ключевые слова: финансовый контроллинг, система, эффективное управление предприятием, факторы, деятельность субъектов хозяйствования, программное обеспечение, автоматизация управления.

Shcherban O.D. Characteristics of the system of financial control in the enterprise. The article determines the necessity of introducing a system of financial controlling in an enterprise using internal factors of influence through the development and consistent implementation of its own program for improving the efficiency of activities, as well as taking into account the influence of external factors on it. Improving the effectiveness of business entities depends on improving the information provision of managerial functions based on the use of modern software products. The introduction of automation management optimizes the use of financial control system and increases the effectiveness of its further use.

Key words: financial controlling, system, effective enterprise management, factors, business entities, software, automation of management.